

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Oltári fohász. (Sántha Károly.) — Egyházunk haladása érdekében. (Saas János.) — Márton napján. (Sztehlo János.) — Belföld.
— Vegyesek. — Pályázat.

Oltári fohász

— 1891. deczemberre. —

Irta: Sántha Károly.

Főlséges Istenünk, mi kegyelmes Urunk,
Szent zsámolyod előtt mind arczra borulunk;
Mig szívünket öröm és remény hatja át,
Fogadd el hálánkat s könyörgésünk szavát!

Maroknyi népedet nagy öröme hívtad,
Magyar haza földjén harczát magad vívtad;
El nem sodor minket sem vihar sem örvény,
Erős várunk Te vagy s paizsunk a törvény.

A százéves törvény lánczunkat széttörte,
— Hamvában is áldott a nagy király érte —
Szabadon imádunk Téged, Istenünket,
Szabadon vallhatjuk mi drága hitünket.

Buzgó apáinknak sírjai megnyilnak,
Bemohosult sírból kél tündöklő csillag,
Uj század, uj remény hajnali csillagja,
Mely a dicső czélt és nagy jövőt mutatja.

Czélunk a tökély és ebben a boldogság,
Czélunk a te képed, az ember-méltóság,
Czélunk a jobb haza s mig oda juthatunk,
Czélunk, hogy e földi honért élünk — halunk.

A ki e czélra fut, a jövő azé lesz,
Ama megjövendölt szép, áldott és fényes,
Melyért a proféták s Krisztus lelke égett,
Hol megváltja Isten a teremtettséget!

Közelgess, jer, siess szép jövő, mennyország,
Fényesítsd meg rajtunk Isten a te orczád!
Örök te kegyelmed, öntsd ránk az időben,
S a te Szentlelkedet áraszd reánk bőven!

Ajándékozz meg most bölcseséggel minket,
Növeld szeretetben munkás mi hitünket!
A pünkösdi Lelket lelkünkbe lehelljed,
S munkáljunk áldással együtt, egyért, egyet!

Együtt, Sionunknak kiépítésére, —
Egyért, a nagy Isten nagy dicsőségére, —
Egyet, lelkünk üdvét — ez néz, e munka ránk,
Most segélj, most sugallj, most légy velünk, Atyánk!

A munka a mienk, az áldás a tied,
Áldd meg mi munkánkat, jó végre Te vigyed!
Hints áldást egyházra, királyra, hazára,
Néked pedig legyen dicséret és hála!

Egyházunk haladása érdekében.

Mielőtt a vitatott tárgy érdemére térnék, egy rövid megjegyzést nem mulaszthatok el Lauko Károly ur egyik állítására, miszerint cikkemből az volna kiolvasható, hogy a világiak azért nem értik meg papjaikat, mivel fel sem kereshetik őket. Midőn arról szóltam, hogy papjainkat nem értjük, nem egy osztályról, a hivatalnokokról, hanem általában a világiakról beszéltem. Ha egy osztály nem keresheti fel a papokat a templomokban, ebből nem következik, hogy az összes világiak ki vannak zárva; de még az sem következik, hogy hivatalnokok közt nem létezhetnék olyan, a ki papjainkat s azok gondolkodás módját ismeri. És így Lauko Károly ur azon különben kifogástalan logikája, miszerint a kit meg nem hallgathatok, arról lehetetlen elmondanom, hogy nem értem; ezen specialis esetben egyáltalán nem alkalmazható. De hát ez mellékes dolog.

Halad-e a protestans egyház lépést tartva a felvilágosodással? That is the question! Nem véleménykülönbség van Lauko Károly ur és alólirott közt, legalább azokban, miket ő válaszul kérdéses cikkemre e lapok 43. számában elmond; hanem ha a fenti kérdésre elvitázhatlan tények igemmel válaszolnak, úgy kötelességemnek kell ismernem bűnbánólag, de őszinte megnyugvással bevallani tévedésemet; ha pedig tény az, a mit ama cikkemben elmondani bátorkodtam, miszerint a protestans egyház a gondolkodásmód terén — tehát nem a külterjes fejlődésben — Luther óta egy parányi lépést se haladt, akkor e tényből önkényt következik, hogy a felvilágosodottság századának emlőin nevelkedett nemzedéket háromszáz év előtti állásponttól szónokló papjaink a vallás malasztjában — nem a szentségek kiszolgáltatását értem — részeltetni s a gomba módra szaporodó új irányok közt a boldogság és üdvösség útjára vezetni nem képesek.

Mert azóta, hogy Copernikus, Galilaei lángesze a világtestet kimozdította sarkaiból, azóta, hogy az önálló szabad gondolkodás — melynek istápjá épen a protestantizmus elve volt — a természet végetlen titkaiból óriási birodalmat hódított el és hajtott a halandó véges hatalma alá; egészen más fogalmaink vannak a világrendszeréről és a világban működő végetlen erőkről, mint Luthernek s kortársainak voltak. A tudományosság igen sok mythost, melyben a régi kor gyermeteg kedéllyel hitt, mindennapi történetté praecipitált és igen sok történetet, mit a régi kor szűk látköre elfogulatlan szívvvel elfogadott, legalább is kétes hitelű mondává, igen sokat képzelet szülte, a történettudomány krónikai részére nézve értéktelen költeményé sublimált.

És miután az ember erkölcsi világa a világrendszeréről alkotott fogalmaival legszorosabb összefüggésben van, természetes következménye a felvilágosodásnak, hogy azon a régi, ma már romokban heverő világrendszeren alapult eszményeink szétfoszladoztak.

Abban a világban a végetlen, megfoghatlan, földöntúli hatalom s örök jószág volt az ember eszménye, mely felé lelke áhítozott, miként a szarvas a szép híves patakra; ma az ésszel megmagyarázható, kézzel fogható, érzékelhető képezi az ember összes törekvéseinek célpontját. A halandó keblébe oltott vágy a tökéletesedésre most abban nyilatkozik, hogy gyarló eszünk az ő óriási sikerei következtében elbizakodott önhittséggel semmit se tart önmaga előtt lehetetlennek s miként Babel építői, a végetlenség örök titkainak zárait kopogtatja a helyett, hogy az Isten utainak megfoghatatlanságában megnyugvást találni igyekeznek, másrészt szabadságra törekvő lelkünk minden korlátot legyőzve, mindenhatónak hitt gyarló eszünkkel minden természeti erők felett uralkodva, a természet törvényeit letapodva, vagy — meggyőződésünk szerint — ügyes ravaszággal kijátszva önmagunkat, értelmünket bálványozza. Nem vallástalanság lakozik bennünk, a vallás az ember szívéből kiolt-hatlan, ma is van vallásunk; de bálványimádás. Pénz, dicsőség, hatalom és érzeki gyönyörökben keressük a belénk oltott végetlenség utáni vágy kielégítését.

Aztán mikor a lélek megundorodva a mindennapi, ünneptelen, eszménytelen élet gyönyöreitől, melyekben szent vágyainak kielégítését hasztalan kereste, érezni kezdi, hogy hiu erőlködése, dolyfős pályafutása nem az óhajtott meglegedés, megnyugvás révpartjára, hanem az önmagával, a természettel, a világgal való meghasonlás komor, vigasztalan odujába vezette; akkor az elcsigázott, kimerült halandó még jó szerencse, ha lemondva minden vágyairól, elfojtva a tökéletesedés vágyát fásult közönnyel tengeti tovább napjait csak azért élve, hogy éljen és nem is sejtve, hogy az Isten e legdrágább ajándékának saját célja is kell hogy legyen.

Ez az, a mit ama cikkemben röviden — gondolva, hogy sapienti sat — azzal a kifejezéssel jelezni akartam, miszerint a föld ma már nem központja a világnak. Az ész uralma és féktelenség és boldogtalanság jellemzi korunkat. Már gyermekeinket úgy nevelik az iskolában, hogy azoknak zsenge elméje már az elemi osztályokban az értelmi gymnastica minden eszközein keresztül gyakorolja magát és talán nemesak én tapasztalom, hogy habár ismeretanyaguk és belátásuk kevesebb, mint ez előtt 30—40 évvel hasonkoruaknak volt; de bizonyára élelmesebbek, okosabbak, találékonyabbak, ravaszabbak.

Vannak egyesek, kétségtelenül vannak, kik szerencsés neveltetés, szerencsés körülmények folytán az értelmi felvilágosodottság álláspontján se veszítették el szemük elől a legfőbb eszményt és a kiket ennek szeretete megtanított az új világnézettel szervesen összefüggő, vele békésen összehangzó eszményvilágot alkotni és ebben jó és balsors változásai közt boldog nyugalommal, meglegedettséggel élni; de a nagy tömeg eszmények nélkül, vallásosság és értelmi

felvilágosodottság közti örökös sivár harcban tévelyeg, küzd és szenved.

És míg a korszellem ily gyökeresen megváltozott, mennyiben mutat haladást ezen idő alatt a protestans egyház — mert cikkem ezen részében nem egyes Áronokról, hanem a protestáns egyházzól szóltam!

Hogy a mi vallásunknak — többet mondok: katexochen az ember viszonyának az Istenhez szilárdabb, változhatlanabb alapja nem lehet, mint a Jézus; hogy az Isten ő általa „oly igazságokat közlött, melyek minden változó világnézetek felett mindörökké változatlanok és üdvösségesek,“ ezzel Lauko Károly ur oly igazságot mondott el, a melyben, meg vagyok győződve, hogy higgadt, felvilágosodott ember nem kételkedhetik, de oly általánosat, melyet nemcsak mi, hanem a pápától az utolsó pópáig és Ariustól meg Athanaziustól a jelenkorig minden keresztény ember habozás nélkül elfogad.

De hogy ezen általános alapon a rendszereknek mily változatos sokféleségét állíthatja fel az emberi természetnek végetlen sokfélesége, azt mutatja — gyakran igen sötét lapokon — a keresztény egyház története s bizonyítja egyszersmind azt, hogy e rendszereknek — ha céljukat: az emberiség boldogítását elérni akarják — a korszellem és világnézet igényei, követelményei szerint változniok, fejlődniök, tökéletesedniök kell.

Azért ismétlem újra Lauko Károly ur szavait, miszerint a papi intézmény hivatása: „az emberi szív és lélek természetét, kivánságát és vágyait alaposan ismerni s . . . s az emberiség fejlődésének új és nemesebb irányt adni.“

Igaz, hogy létezik is egyházunkban törekvés és mozgalom korszerű vallásos eszmék meghonosítására bizonyosságául annak, hogy a gondolkozásmód terén az egyháznak haladnia kell, és e törekvés létezésére és irányára engem Lauko Károly ur figyelmeztetett, a miért nem is mulaszthatom el legőszintébb hálámat kifejezni. Ez előtt 22 esztendővel jelent meg Lauko Károly ur fordításában dr. Schwalb Móricz, brémai evang. pap, egy kis értekezése,*) mely akkor egyházi és világi ismerőseim által a legrokonszenvesebb indulattal, lelkesedéssel fogadtatott. Multkori cikkemnek nem is volt egyéb célja, mint ezen új irány követőit figyelmeztetni, kérni: hol késtek az éji homályban. Ezen értekezés rövid, de határozott vonásokkal jelöli meg az irányt, melyen a protestantismusnak — ha a jövőt meghódítani akarja — haladnia elengedhetlen kötelessége.

De egyházunk, qua egyház, eddig még egy pályai lépést se haladt előre, mereven ragaszkodik a régi hithez, mintha nem is volnánk protestánsok, a lelkiismeret-szabadság magasztos elvének megteremtői és letéteményesei. E lap olvasói előtt nem szükséges hogy e merev ragaszkodás tényeit elősoroljam, senki sincs köztük, ki azokat nem ismerné. De egy esetet

nem hagyhatok említés nélkül, mely nem történt ugyan specialisan a mi egyházunk kebelében, de miután általában protestantismusról van szó és miután — valljuk meg — mi sem vagyunk különbek; jellemvonásképp igen ide illik.

Három éve lesz, hogy midőn a protestans irodalmi társaság az unitáriusokat is felvette a társaság tényezői közé; a tiszántuli ref. atyafiaknak egy oly tiltakozó nyilatkozata jelent meg az „Egyetértés“ hasábjain, melynek tartalma a középkori vallásos viszályok ingerült hullámai közé méltán oda illene, vagy a Jézus személye fölött a kereszténység ó korában keleten folytatott kárhuzatos, véres harcok között igen helyén lett volna, de hogy a szabadság századában és épen a protestantismus kebelében ily tartalmu nyilatkozat napvilágra lépni nem áttal; ez a jelenség valóban megdöbbentő.

Azzal volt a nyilatkozat indokolva miszerint: „Egyházunk főhittelvéhez ragaszkodás megtiltja a hittanilag ellentétes felekezettel szövetkezést egyházi, vallásos irodalmi célra.“ Azt hinné az ember, hogy a kik így szólnak, sohase látták lélekben a Megváltót, kinek első és legfőbb parancsolatja: szeresd felebarátodat. Hiszen a protestantismusnak főhittelve talán csak nem egyéb mint a lelkiismeretszabadság, mely a Jézusi szeretet helyes elfogásának szükségképeni következménye? Vagy nem hallottuk még soha ama szavakat, miszerint sem a Garizim hegyéhez, sem Jeruzsálemhez nincs kötve az Isten imádása, hanem azok az igaz imádók, kik az Istent lélekben és igazságban imádják?

Ez az a jellemvonás, melyre egyik — épen e téren avatott — koszorús költőnk így nyilatkozik: „Az elv, a rendszerért marjátok egymást . . . és meddő elvvitatók mellett az emberiség romlik, szenved. (Tompá.) Ez az a gondolkozásmód, melyre azt mondám, hogy nem értjük. Az első apostoloknak szent ihlettől áthatott beszédét a legkülönfélébb szójárású népek megértették, mert ifju eszmék édes borától voltak azok ittasok; a mi papjainkat — tisztelet, kegyelet a kivételeknek — saját népük nem érti; mert beszédeik háromezred részét ódon gondolatokkal terhesek.

Azért, midőn panaszkodunk, hogy velünk született szent vágyunk: érintkezni a végetlennel s benne megnyugvást találni, nem találja meg az utat kielégíttetésének forrásához; lehetetlen, hogy az egyház non possumus álláspontjára helyezkedve bosszus indulattal azt válaszolja: „ha eltávoztatok oltárainktól, ám lássátok, hogyan boldogultok a kietlen pusztában.“ A korszellem ragadott oda bennünket és ha az ész korszakában az emberi gyarlóság ép úgy eltévedt, mint hajdan a vallás korszakában az ellenkező szélsőségekbe, a Jézusi szent szeretetre esküdt apostoloknak szent kötelessége felkeresni a tévelygőket, a bűnösöket, s valamint a Jézus tudott ilyenemű kérdésekre: „kell-e adót fizetnünk, vagy szabad-e ünnepnapon gyógyítani“ megnyugtató választ adni; ugy az ő mai utódainak fel kell fegyverkezve

*) A régi és az új hit a Krisztusban. Pest, 1869.

lenniök oly tudománnyal, melynek segítségével azon számtalan kérdések közt, melyek a mai kor irányaiból származva hitünket megingatják, lelkünk egyensúlyát, összhangzatát zavarják az üdvösségre, boldogságra vezető utat kijelölni képesek.

Vonja le az egyház ama fentebb említett röpíratban foglalt — ma már kétségbevonhatlan igazságnak, a Jézusban való új hitnek consequentiáit a maguk teljességében és őszinteségében — legyen az egyház e tekintetben volens, s az Isten szent lelke nem fog késedelmezni, hogy megszállja az ige hirdetőit, mint egykor az apostolokat, s nyujtsa nekik tudományt oly világító oszlop emelésére, mely nemcsak a templomba vágyókat fogja oda vezérelni, hanem hódítani fog azok közt is, kiket balgatag tévelygés vagy dölyfös önbizottság tart távol az Isten oltárától.

Ez az, a mit a protestantismus főhitelve és a haladás szelleme követel. Ez az, a mit a protestantismus kétségkívül tenni fog; de itt volna az ideje, hogy már ma is megmozdítsa megfeneklett ósdi bárkáját, melyben ép úgy tűnik fel előttem a protestantismus, mint a magyar nemesség e század elején ugyanazon országgyűlés hozta törvényekkel megerősített alkotmányai sánczai között, melynek 100 éves jubilaumát most akarjuk ünnepegni.

Itt volna az ideje, mert ha majd ez a dölyfös észuralom öntudatára jut saját tehetetlenségének és testben, lélekben megtörve, porig alázza, öntettei rútságát megutálva megereszkedett idegekkel elcsüggedt, töredelmes lélekkel keresi a tékozló fiuként Istenét: akkor e csatavesztett, demoralizált nép a természet és történetbölcselet törvényei szerint nem a protestantismus eszményi világa felé hajol, hanem azon egyház karjába veti magát, mely a vezeklésnek, bűnbocsátásnak, megigazulásnak, érzékibb és kényelmesebb formáját nyújtja s beteljesednek a haladó protestantismus egy nagy nevű bajnokának Lange, zürichi lelkésznek jósló szavai: *Wo kühler Verstand herrschen will, da wird bald der Pater Kapuziner herrschen. Quod Deus avertat!*

Sass János.

Márton napján.

Hát csak felhangzott volna ismét az okt. 31-iki nagy datum alkalmából templomainkban közel és távol az „Erős várunk nékiünk Isten!” A modern reactionárius áramlatok néha sűrű ködként nehezednek a lélekre: itt benn elkeresztelési keserű viták, ott künn trieri búcsújárások s más, nem igen biztató tünetek borítják a szellemi láthatárt, s a mi még inkább lehangoló, az — hogy mindezekkel szemben mi magunk nem igen tudunk egyek lenni.

Megvigasztal mégis e nagy naphoz fűződő nagy

dolgok emléke: mert csak nem lehetett muló emberi ötlet műve, a mi ott azon wittenbergi Márton által hosszú évszázadokra új irányba terelte a történelem kerekét; s ime megértük, hogy Rómában is templom emeltetik a szerény szerzetes emlékére, a ki azt mondá: „Ich will nicht, dass sich die Christenheit nach meinem heillosen Namen nenne.“ Ez magában a legecletansabb bizonyosság arra nézve, hogy mennyire változtak az idők az óta, hogy Luther Márton döngetni kezdé agg falát.

Hát csak jól mondta: „Az ígét hagyják békével, mert úgysem bírnak vele.“ Hál' Istennek, már az egykori „regnum Marianum“-ban sem oly könnyű dolog, megbolygatni a törvényes alapot, melyet a honatyák bölcsesége az ország törvényhozásában rakott le a hitfelekezeti béke megvédésére, ámbár bizony még feles számban is vannak olyanok is, kiknek minden bölcsesége abban culminál, hogy — azt az átkozott eretnekséget nem kellene tűrni többé, — s azért érintkezni sem akarnak a protestáns lelkészszel; hogy adhatnák tehát számára előforduló esetben azt az elkeresztelési bizonyítványt, hogy a maga elkárhozott nyájába felvehesse azt, a ki a törvény értelmében mégis csak oda tartozik?! — Hát hiába! Annak ugyan még ideje nem mult, hogy — *gross' Macht und viel List ein grausam' Rüstung ist*, — de azért az alkotmányos magyar kormányt még sem lehetett leterelni a törvényes alapról, a mely azt tartja, hogy „*sum cuique*“, még ha eretnek volna is.

Márton napja! — Nem volt ugyan szent az a wittenbergi szegény szerzetes; — sem mi nem tartjuk annak, sem ő maga nem akart annak tekinteni, — távol attól! De azért az a divatos sárral dobálás nem járja már többé, melylyel Jansen és Majunke urak illetni szeretik emlékét, nem is gondolván arra, hogy tehetetlen már az erőlködés, sőt hogy ócsárlásaik által sokaknál annak ellenkezőjét érik el, a mit elérni szeretnének, t. i. a tisztelet még magasb polczára segítik emelni a becsmérelt haeresiarchát. S ez nem üres beszéd; a ki elfogulatlanul körülnéz azok sorában, kik az igazságnak és a szabadságnak barátai, közvetlenül meggyőződhetik róla.

Hát ő bizony nem fél töletek most se, a mint hogy nem félt akkor, a midőn éneklé:

„Er ist bei uns wohl auf dem Pian,
Mit Seinem Geist und Gaben!“

Szethlo János.

BELFÖLD.

Losonc, 1891. nov. 17. Török József főesperes-lelkész barátomnak Czeglédén.

Midőn egykor reményteljes káplánkoromban a pest-megyei esperességbe olyan egyház papi állomása végett jelentkeztem, a mely egyház vegyes osztálybeli közönségből, különösen pedig sok úri tagokból állott s midőn a sok pályázó miatt, mint idegen esperességbeli is, jelölve

sem lehettem, azt írta nekem az akkori főesperes Juhász Ferencz vigasztalódásomra: *Beatus est ille mista, ubi nullus nobilista.* Mi meg, a kiknek egyházuk a r. k. plébánosok közeli szomszédságába esett s a kiknek egyháztagjai, r. katolikus népességű községekben szerte szórva élnek, azon paptársainkat mondhatjuk boldogoknak, a kik oly egyházakban működnek, a melynek közönsége egyszersmind ama község lakosságát is képezi. Nem tudnak ilyen paptársak a keserűsködésről; talán képzeletükben sincs fogalmuk azon fejtörésről, melyet nekünk az álnokság mestereinek cselofogásai s túlkapásai ellensúlyozása s visszaverése okoz. Hát a kinek 35 községben szétszórva élő hiveit, 13 plébános és ugyanannyi káplán ragadozásai ellen, úgyszólván egymagának kell védenem, — én, én szólhatnék csak a gonoszság vezéreinek éktelen miveletei felől hallatlan dolgokat.

Node most ezuttal csak a hasonló esetekre terjeszkedem.

Haldokló betegek nálam is el lettek gyóntatva. Az egyik ily esetről semmiféle jelentést, értesítést sem nyertem. Csak nagy sokára jutott tudomásomra. Egy másik eset alkalmából két tanu azzal állított hivatalomba, hogy az illető beteg annak kijelentésére küldi őket, miszerint nevében nyilvánítsák az ev. egyházból való kitérés szándokát. Természetesen azzal fogadtam az illetőket, hogy a törvény személyes jelentkezést irván elő, várja be tehát a beteg, míg felgyógyul s kijelentését akkor elfogadom, így mások közvetítésével történő nyilatkozata a törvénynek megfelelő nem lévén, tekintetbe nem vehetem. Ezzel aztán egyik szó a másikat szülte s kitudtam, hogy tulajdonképen a rk. plébános az elgyóntatást saját módja szerint már véghez is vitte. Gondolkoztam, hogy mit tévő legyek? Ám mert láttam, hogy a törvény világosan mondja, hogy a ki 18 éves kora előtt vesz át más felekezetbelit az ő egyházába, hogy csakis arra van kiszabva a büntetés, a feladással felhagytam. Volt azonban egy harmadik esetem is. Az illető férfi-betegnek az úrvacsorát magam szolgáltattam ki. A vele törvénytelen házasságban élő neje azonban azt kívánta, hogy eskessem őket össze. Mivel vegyes házasság volt szóban, azt tanácsoltam a nőnek, várjon türelemmel míg a beteg fölgyógyul; én addig is tudomásul veszem a férj azon vallomását, hogy a beteg az együttélésből született gyermekeknek apjával vallja magát, így a gyermekek már ez alapon is fogják viselhetni az apa nevét. Hja de a nő ennyivel be nem érte. A sok r. k. szomszéd összebujt s abban állapodtak meg, hogy más nap a plébánost hívták a beteghez ennek tudta s beleegyezése nélkül, a ki aztán hogy az elgyóntatást elkövette, nem lehet kétségünk. Minthogy hasonló eljárásról, mint a mely ez esetben történt, még nem olvastam, jónak látom azt tanulságul egész teljességben közölni. A r. k. plébános átirata a következő:

„Laczkó Mihály, vidéfalvi születésű ág. ev. losonczyi lakos, tegnap azaz f. év és hó 12-én magához hivatott azon kérelmet terjesztve elém, hogy őt, mint halálos ágyon levőt, a rk. egyház kebelébe felvegyem. Miután ebbeli szándokát, dr. R. J. helybeli orvos és D. J. helybeli szabómester jelenlétében ismételten kifejezte; én fentnevezettet a kir. ítélőtábla 1887. év jun. 14-én 19,181. sz. a. kelt ítélete és a kir. kuria ugyanazon évi okt. 11-én 7190. sz. a. hozott döntvénye alapján saját egyházam kebelébe fel-

vettem. Jelen esetet azzal van szerencsém a ntű lelkészi hivatalnak tudomására hozni, hogy L. M. hulláját, ki ma reggeli 4 órakor elhalálozott, holnapi nap délutáni 4 órakor a rk. egyház szertartása szerint fogom eltemetni“ stb.

Ez átiratban csak az nincs felemlítve, hogy az illető elgyóntatott férfit egyszersmind össze is eskette az azzal törvénytelenül élt rk. nővel.

A mi ismert törvénykezésünk folytán nekem mindezt tétlenül kellett nézmem. Az illetőt nem óvhattam az elgyóntatás ellen, mivel csak egy-két év óta lakott itt és helyben rokonsággal nem bírván, nem szólíthattam fel senkit, hogy ellenőrzést gyakoroljon a haldoklónál; mikor pedig meghalt, eltemetése céljából bajos lett volna a rk. gyülelész csoport közt megjelennem.

Hagytam s még csak fel se adtam a plébánost. Igen! de már régen lestem az alkalomra, hogy megragadjam a farizeust! Joggal nevezhetem így; mert mikor ide jött, nagy barátságot ígért; kísérei is nagyban biztosítottak barátsága felől. Azonban nem mult el egy félév sem s már is sérelmeket kezdett elkövetni egyházunk ellen. Nem sokára jött püspöke. Ez alkalmából díszebédre hívott meg. A meghívót kapva, azt írtam neki: hogy mihez leendő alkalmazkodásom végett szükséges tudnom és tudtára adnom, tisztelegni akaró gyülekezetemnek is, ha a jövőre tiszteletben akarja-e tartani egyházunk iránt a törvény biztosította jogokat? Nekem ma is meglevő válaszában minden szépet ígér, természetesen csak azért, hogy püspöke fogadtatása tisztelgésünk által emelve legyen, de hogy azontúl ígérését megbazudtolja.

Mikor pedig egyetemes gyámintézeti gyűlésünk alkalmából a mi püspökünk jött egyházunkba, akkor bár nem harangoztatott, mindazáltal a tisztelgésre beállított, üdvözlésben hangsúlyozva, hogy mily testvéries szeretettel van ő egyházunk iránt! Ily mézesen beszélő, de ellenségesen cselekvő frater, hogy az elkeresztelést nagyban üzte, onnan is képzelhető, miszerint a bábák által tudósíttatta magát, a vegyes házasságban nők állapotáról s azokhoz aztán járnai kezdett, hogy azok abbéli ígérését vegye, miszerint bármi nemű is leend a szülött, azt általa keresztelendik. S a ki máskülönben is egyenesen térítési szándokból s arra való felszólítással kezdett családainkhoz férkőzni, elképzelhető, mily jesuitikus hévvel tört ellenünk. Egyházunk megsokalván e túlkapást, jegyzőkönyvi kivonatban szólította fel az elkereszteltek adatainak beküldésére. Mert közbe legyen mondva én hathatósabbnak, tekintélyesebbnek találom, ha az egyház, mely sértve lett jogaiban, az követeli be azokat. De nem hajtott erre sem. Sőt a jegyzőkönyvi kivonat átküldése után más napon, egy erdei multság alkalmával találkozáván velem, egyenesen kimondta: Tiszteletes ur! hijába küldte ellenem harczba egyházát; mert én annak sem adom ki az adatokat. Természetesen, hogy én is per Tiszteletes ur címezttem tovább s oly hangsúlyozással, hogy mások is meghallották, a mire aztán azzal interpellált, hogy miért cizezem per Tiszteletes ur? Válaszom az lett, hogy a minő az adjon Isten, olyan a fogadj Isten. Erre ő azzal támadott meg, hogy én talán azt kívánom tőle, miszerint Főtisztelendőnek szólítson?! Ő majd ezt — úgy mond — akkor teendi meg, ha püspök leszek. A mire azt feleltem: no édes Tiszteletes ur, én is akkor cizezem majd Főtisztelendőnek, a mikor szintén püspök leszek. Ily

párbeszédet hallván egyházunk tekintélyesebb tagjai, a felügyelő s egyikét tanácsnok, azzal a megszólítással léptek közelünkbe s illetve hozzám: Kedves Nagytiszteletű urunk, mit csinál itt ezzel a Tiszteletes urral?! Az én fráteremnek sem kellett több, keresni kezdte az alkalmat, hogy eloldalogjon. De az elkereszteltek adatait maig sem küldte be. Mi összetett kézzel néztük a mások által folyamatba tett pörök kimenetelét, a sopronit, a tatait stb. s mert ezek a felsőbb fórumokon javunkra nem dőltek, mit se tettünk. De most már megcsiptem az atyáfit s egy elkeresztelésért az első fokon el lett marasztalva és el lesz a következőn is; mert rendezett tanács elé kerülvén ez ügy, nincs rá képzelt alap, hogy mivelt emberekből álló tanács tagjai, a kik meggyűlölték gyűlöletes szereplését, az ítélet alól feloldják. De mint a kipróbált róka, a csapdában is, furfanggal élt. A tárgyaláson nem maga jelent meg, de ügyvédet küldött, azt egy év. vallású, helybeli ügyvéd személyében fogván, aki — egy évi silentium után — talán kénytelenségből vállalkozott a bűnös ügy buzgó védelmezésére. Node a kimerítő védelem sem használt. Jó lenne tájékozás végett a tárgyalást is közlenem; de mert már eddig is hosszúra nyult levelem, arról tehát talán máskor. Most álljon itt maga az ítélet, melyet azon kitüntetett megjegyzéssel, hogy azt a plébánossal barátságos viszonyban élő rk. vallású rendőrkapitány hozta s a mely egész terjedelmében a következő:

Dr. Valihora János, németlipcsei születésű 44 éves, rk. vallású, rendezett vagyoni viszonyok között élő esperesplébános, losonczy lakos, Oravecz György ág. ev. hitv. apától és Zvara Mária rk. vallású anyától L. Tugáron 1890. évi nov. 27-én született s ugyanazon hó 30-án Losonczon rk. szertartás szerint megkeresztelt Oravecz András anyakönyvi kivonatának az illetékes losonczy ág. ev. lelkészi hivatalhoz való át nem küldése által elkövetett kihágás miatt az 1890. évi febr. 26-án 10086 sz. a. kelt vallás és közoktatásügyi minist. rendelet negyedik pontja alapján az államkincstárt illető s jelen ítélet jogerőre emelkedésétől 15 nap különbeni végrehajtás terhe mellett lefizetendő 10 forint pénzbüntetésre ítéltetik s a kérdéses keresztelési, nemkülönben nevezettnek L. Tugáron f. évi 1891. évi febr. 18-án történt elhalálózása folytán halotti bizonylatának a losonczy ág. ev. lelkészi hivatalhoz hivatalból leendő átküldésére köteleztetik. Indokok: M. J. panaszfeljelentése szerint Oravecz György és Zvara Mária-nak vegyes házasságból született, az 1868. évi LIII. t.-cz. 12-ik §-a szerint atyja vallását követő gyermekeit a rk. szertartás szerint megkeresztelte, majd ennek L. Tugáron bekövetkezett halála folytán ugyancsak a rk. szertartás szerint el is temette, anélkül, hogy akár a megkeresztelésre, akár az elhalálózásra vonatkozó bizonylatot hivatalához juttatta volna.

Ezen tények a tárgyalás során a védelem részéről meg nem tagadtván beigazolást nyertek s ezeken nem változtat azon körülmény, hogy a keresztelést vagy temetést nem vádlott, hanem káplánja teljesítette, hogy az adatokat az anyakönyvbe utóbbi vezette, hogy tehát ez ügyben vádlottnak semmi ténykedési szerep nem jutván nem is büntethető: mert az anyakönyvek vezetéseért, az azokban történt bejegyzésekért, az azokból szerkesztett

kivonatokért, szóval az anyakönyvnek kezeléseért egyedül a hivatal vezetésével megbízott plébános felelős s ezért nem vehető figyelembe a védelem részéről dogmatikai tételekre, kuriai, mint legfőbb ítélőszéki döntvényekre való hivatkozás mellett azon okoskodás sem, hogy a panaszfeljelentésben felhozott tények pusztá feltevésen alapulván, bizonyítékul nem szolgálhatnak, hogy a magas miniszt. rendelet törvényen nem nyugszik s így büntethetőségi határozatai is érvénytelenek: mert míg az egyházi dogmatikai tételeknek az arra esküt tett lelkészek által való megtartása tiszteletet érdemelhet, legfőbb ítélőszéki döntvények tájékozását szolgálhatnak; addig az államhatalom rendelkezési jogát elismerő, törvényes rendeleten nyugvó intézkedéseit tiszteletben tartó hatóságot független ítélkezésében nem korlátozhatják.

Az 1879. évi LII. t.-cz. 1-ső §-a alapján 1890. évi febr. 16-án 10086. sz. a. kibocsájtott, illetékes eljárás végett az első fokú kihágási hatóságoknak kiadott vallás és közokt. minist. rendelet kihágásnak minősítvén azon cselekményt, ha valamely lelkész az 1868. évi LIII. t. cz. 12. §-ában világosan körvonalozott egyházi illetőség szerint más hitvalláshoz tartozó gyermeket megkeresztelve annak keresztelési bizonylatát 8 nap alatt a illetékes lelkésznek hivatalból át nem küldi. Dr. V. J. ezen rendelkezést meg nem tartó esperesplébánost a felhozott indokok alapján ítéletileg marasztalni és a rk. szertartás szerint megkeresztelt és eltemetett O. A. keresztelési és elhalálózási bizonylatának áttételére kötelezni kellett.

Ezen ítélet felekkel az eljárási szabályok 75. §-ára való figyelmeztetés mellett írásban közöltetik. Losonczon 1891. évi nov. 2-án. Vágner Sándor rendőrkapitány.

Ezen ítélet közlése után csak azt jegyzem meg, hogy ime én nem az elkeresztelő és eltemető káplányt fogtam pörbe. Méltóságomon alulinak tartom, az ilyenekkel t. i. a r. k. káplánokkal a pörösködést, habár amolyanabbak főnökeiknél. Ám én úgy ítélem magamban, hogy nem való és nem illet bennünket, hogy a plébánosokat is mi pereljük saját személyünk és nevünk alatt. Én kijelentettem gyülekezetem előtt, hogy ő, mint társulat lévén megsértve, védje, oltalmazza jogai sértetlenségét ügyésze által. Ám ebbeli nézetemet a gyülekezet előleges tanácskozás nélkül elfogadni nem volt hajlandó s leszállította nézetemet javaslattétel végett a jogügyi bizottsághoz. Ez azonban egyhamarjában össze nem ülhetett s miután a bepörlésre való határidő, a fél év letelében volt, azért voltam kénytelen magam lenni a feladó. Ajánlom nézetemet a megfontolásra és követésre! Lám a czepléd-abonyi esetben is, ha nem a lelkész a panaszos fél, nem hozhatott volna a királyi tábla és kuria olyan ítéletet, hogy a panaszló czeplédi lelkész, mint magán személy jogaiban sértve nem lévén — az elgyöntató büntethetősége ítéletileg kimondható nem volt. Egy egyházzal, mint tekintélyes testülettel nem mernek könnyedén elbánni.

Margócsy József.

VEGYESEK.

Szives kérelem. Tekintettel az egyetemes gyűlésnek még az 1884-ik évben (egyet. jegyzkv. 27. p.) kifejezett és az óta többször ismételt azon megkeresésére, melylyel az irodalom terén működő ev. férfiak felszólítatnak, hogy az általok kiadandó vagy már kiadott munkák egy-egy példányát, az egyetemes könyvtár számára beküldeni sziveskedjenek, bátorságot veszek magamnak mind azokat, kiknek e megkeresés szól tisztelettel megkérni, miszerint azt szívókre venni s a szerint cselekedni méltóztassanak. — Elöttem fekszik ev. szerzőktől, az utolsó években megjelent nagyobb-kisebb terjedelmű oly művek egész sorozata, melyek szegényes és tulajdonképen csak keletkező félben levő, egyetemes könyvtárunkban képviselve nincsenek, miért is alázattal kérem ev. íróinkat, hogy a kis fáradságot és áldozatot nem kimélve, egyetemünknek ev. könyvtár létesítésére irányzott intenczióit előmozdítani s az általok kiadott, eddig be nem küldött munkák egy-egy példányát hozzám áttenni kegyeskedjenek.

Doleschall S. E.

egyet. levél- és könyvtárnok.

— **A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság** pártoló (évi 3 frtot fizető) tagjaira nézve az I. három éves (1889—91) cyclus a f. é. decz. hó 31-én lejárván tisztelettel kérem a Társaság t. pártoló tagjai közül azokat, a kik a jövő 1892—1894-iki II. három éves cyclusra esetleg már nem kívánnak a Társaság tagjai maradni, hogy e kilépési szándékukról legkésőbb f. é. deczember hó 15. ig annyival is inkább értesítsék alulírottat mert azok, a kik kilépésüket be nem jelentenék, továbbra is a Társaság tagjaiul fognak tekintetni s reájuk nézve a tagsági kötelezettség a következő 3 évre is ki fog terjesztetni. A legkésőbb deczember 15-ig való szives jelentkezést azért is kérem, hogy a Társaság tájékoztatva legyen a kiadványok nyomtatandó és szétküldendő példányai felől. E felhívással kapcsolatban tisztelettel kérem a tagsági díjakkal hátrálékosokat, hogy tagsági díjaikat méltóztassanak mielőbb beküldeni, hogy megkíméljék önmagukat a figyelmeztetés kellemetlenségétől s a postai megbízás utján való behajtás költségeitől, a Társaságot pedig e figyelmeztetések és illetőleg postai megbízások szétküldésének és kiállításának kiadásaitól. Budapest 1891. nov. 16. Kenessey Béla a M. Prot. Irod. Társ. titkára.

— **Nyilatkozat a „Svédsvi viry“ czim alatt kiadott tót szent beszédek tárgyában.** Minden várakozásom ellenére a nevezett műre annyi megrendelő jelentkezett, hogy azon szándékkal, miszerint azt cseh könyvtáraknak el fogom adni felhagytam. Ezen sikert az Isten kegyén kívül azon sok, ügybarátnak köszönöm, kik egyházunk jól felfogott érdekében művemet pártfogolták, ajánlották: neveket nem említek, mert avval már kétszer pörül jártam, különben Ovidiussal azt mondom: scis bene cui dicam, positus pro nomine signis, nec te officium fallit, amice, tuum! Most még csak az van hátra, hogy mindenki tegye meg a maga kötelességét, mert papi becsületszavamra s aláírásomra állítom, hogy eddig még a folyóvá tett nyomdaköltségek sincsenek távolról sem fedezve. Sapienti sat! Hatszáz példányból még vagy 150 van letétben, részint nálam, részint Salva Károly, könyvnyomda tulajdonos úrnál Liptó-Rózsahegyen. Egy példányára póstadíjjal 2 frt. 15 kr. A pénzt akár a már kéznél lévő, akár a megrendelendő példányokért hozzám küldeni sziveskedjenek, mert Salva Károly úr a pénzbeszedésétől felmentette magát.

Arra a már többször hozzám intézett kérdésre: lesz-e

a műnek folytatása? a feleletet fennálló követelések kiegyenlítésétől teszem függővé.

Az Úr áldása mindnyájunkon!

Pongyelok (u. p. Nagy-Szuba, Gömör m.) 1891. November hó 14-én.

Bodiczky Mihály,
lelkész.

— **A Comenius-társaság** előkészítő közgyűlésén, mely f. év október hó 9. és 10-én tartatott Berlinben több mint 60-an vettek részt, képviselve volt ott Németország, Holland, Magyarország, Csehország és Morva. A megnyitó beszédben Dr. Keller ideiglenes meghatalmazott rámutatott arra, hogy a Comenius jubileum eszméje valamint az, hogy Comenius-társaság alapíttassék, mely az emberiség nagy tanítójának egy „eleven emléket“ emelne, élénk viszhangra talált minden művelt államban, minek bizonyossága jelen összejövétel is, melyben az idegenek oly szépen vannak képviselve. Miután a gyűlés megalakult, a napirend legfőbb pontjára tértek át, t. i. megválasztották az ideiglenes elnökséget s megalakították az ünneprendező bizottságot. Abban a hosszú fényes névsorban, mely a választottak neveit magában foglalja, ott találjuk képviselve Európa szellemi kitűnőségeit, legkiválóbb egyéneit, úgy hogy azt olvasva jogos bizalommal nézünk e mozgalom sikere elé. Hazánkat az elnökségben Szilágyi Sándor, a budapesti egyetemi könyvtár igazgatója, az ünneprendező bizottságban Dezső sárospataki semináriumi igazgató képviselik.

— **Tavaszi János végrendelete.** Tavasz János az oroszországi ev. egyháznak 200 frtot hagyott azon kikötéssel, hogy az csak felesége halála után fizetessék ki, a mely összeg legalább 10 évig alapítványképen gyümölcsözőtessék „Tavaszi alapítvány“ czimen s csak azután fordítható valami fekvő egyházi vagyona. — A szarvasi főgymnáziumnak is 200 frtot hagyott szinte azon kikötéssel, hogy az csak felesége halála után fizetessék ki, s a mely összeg 10 évig gyümölcsözőtessék s 10 év után kamatja ösztöndíjjul adassék, de kizárólag magyar tanulóknak s ezek közt az oroszországiak élvezzék az elsőséget.

— **Jótekonyság.** Ritka s nemes adományról kell megemlékezni, mely nem csak az elfogulatlan vallásos felvilágosodottságnak, de a buzgó áldozatkésznek is szép példányképe — mely protestáns evangélikus egyházunk előkelő s tehető köreiből korunkban, sajnos nagyon is hanyatlak. Veszendőben van őseink hitbuzgó áldozatkészlete. Ennek szomorú tapasztalata mellett, nagyon kellemesen érinthet mindnyájunkat ha hébe hóba mégis az ily ritka nemes fehér hollóval is találkozunk s még kellemesebben érinthet az, midőn megtudjuk, hogy ez a áldozatkész jötevő nem is a mi egyháztelekezettünkben, de a r. kath. egyházfelekezettünkben való. Ily ritka és nemes áldozatkész jötevője akadt a pilisi ev. egyháznak Gubányi József földbirtokos úr személyében. A derék r. katolikus úr 200 frtot adott át az egyháznak ama meghagyással, hogy abból a szegény sorsú iskolás gyermekek felruháztassanak. S az egyház a derék jötevőnek meghagyása szerint eljárva, a szegény didergő iskolás gyermekeket még a tél beállta előtt jó meleg ruhával látta el, a kik most már vidámabb hangulattal s derültebb arczokkal látogatják az egyháznak veteményes kertjét és áldják nemes jötevőjüket.

H. V.

— **A zurányi ág. hitv. ev. egyház** mint minden évben úgy ez idén is a reformatió emlékűnepe alkalmából különböző jótekonyság czélra gyűjtést rendezett, melynek eredménye következő volt: A mosonyi esperesség gyámintézetére befolyt 20 frt. 10 kr., boldogult Major Pál volt mosonyi esperességi felügyelő siremlékkövére 40 frt., a pozsony megyei esperességben levő Duna-Szerdahely inséges gyülekezet felségelésére 24 frt. 88 kr. s a pozsonyvárosi diakonissza-intézetre 24 frt. 88 kr. Áldja meg a szeretet Istene a lelkes vezetőket s a jókedvű adakozókat.

— **Nyilvános beszámolás.** Alulírott „A középkori egyházszerkezet“ című s tiszta jövedelmében jótékony czélra kiadott munkámmal teljes tisztelettel következőképen számolok be. Kiadás (postaköltséggel) 107 frt. Bevétel 121 frt. Tiszta jövedelem 14 frt., melynek egyik felét elküldtem ntű Haendel Vilmos főesperes urnak a honti ev. esp. papözvegy-árva intézet számára, másik felét pedig átadtam ntű Schneller István theol. akad. igazgató urnak a theol. akad. tanári fizetések javítását létesítendő alaphoz való csatolás végett. — Midőn a művecskémet s vele engemet partra segíteni kész protestáns közönségnek nyilvánosan hálás köszönetet mondanék, meg nem állhatom épen mozgolódó kis irodalmunk érdekében, hogy — engedelmet kérve — néhány nevet különösen meg ne említek. Felülfizettek: mélt. Radó K. főispán, tek. dr. Schreiner K., dr. Samarjay E., Günther V., Zmeskall J., Ivánka P., Topperczer K., s ntű Stür D. és Kruttschnitt A. urak. — Köszönet nekik. Nemkülönbén a következő egyaránt, mélyen tisztelt hitsorsos uraknak is, mindenekelőtt: ntű Haendel V. főesperes urnak (a 40 példányért), azután ntű Bachát D. főesperes urnak (a 7 példányért), majd ntű Sztelho J., Mayer E., Thébusz J., Fleischhacker K., Ritter István, Kund S., Raab K., Mód L., Holluby J., Moór Gy., Veres J., Zeman J., Rieszdorfer J., Fábry J., Czéner P., Maróthy E., Stettner Gy., Dianiska A., Tatay S., Justh S., Kapi Gy., Moravcsik M., Margócsy J., Koren P., Török J., Vitalis J., Zimmermann A., Kiss J. és Schrott P. uraknak, a kik mindnyájan legalább 2 példányt vettek illetve elárusítottak. — Azon reménységben, hogy kicsi vállalatommal az irodalom geniuszának és a jótékonyág szellemének örömét fölgerjesztettem, maradtam, — azon igérettel, hogy a még elkendő példányok árát a jelzett kettős jótékony czélra adni nem fogok késlekedni, — kiváló tisztelettel Krupec István, földbirtokos, theol. akad. m. tanár.

— **Két felszentelés,** az egyik Mernyiken Zemplén, a másik Bányokon Abaújmegyében. — Mernyiken a kívül belől másfélezer frtnyi költségen megújított templom, Bányokon pedig egy egészen új kőaljú, bádofedelű iskola-épület, mely három ezer frtba került, szenteltetett fel magasztos czéljának. — Mindkét eset azért érdemli meg leginkább a nyilvánosságra való hozást, mert a létesített új művek nagyobbrészt szegény földműves nép áldozatkészségéből kerültek ki, nem feledve természetesen, hogy Bányokon Ő felsége a király 150 frtos kegyadományával és Mernyiken Benczúr, Verner, Kéler s más vidéki családok bőkezű segélyadományával segítették elő a vallásos czél megvalósítását továbbá azt sem, hogy a mernyiki egyház részére Kacziány Ödön, budapesti lakos, egy szép kivitelű oltárképet ingyen készített. — Ünnepi szónokok s a felszentelési szertartás körül segédkező lelkészek voltak Mernyiken: Hoznek Lajos kladzányi, Kovács Gyula sókúti és Vargha János helybeli, Bányokon pedig: Jungmann Géza felső-kemencei és Osztermann Pál rányi lelkészek, kik mindannyian alkalomhoz illő jeles beszédekkel és buzgó imáikkal nagy hatásúvá tették az ünnepélyt. — Mindkét helyen mint felszentelő inaugurans Chotvács Endre budaméri lelkész s főesperes működött.

— **A békés-csabai ág. hitv. ev. egyházban** f. hó 15-én betöltötték boldogult Haan Lajos halálával megüresedett lelkészi állomást. Miután a három jelölt közül, t. i. Koren Pál pitvarosi, Csepreghy György fazekas-varsándi, Bakay Péter ocsovai lelkészek közül egyik, sem nyert abszolút szavazattöbbséget, elnöklő főesperes nt. Achim Ádám, új szavazás elrendelése helyett felkiáltás útján megnevezett s a szavazásnál relatív többséget nyert nt. Koren Pál pitvarosi lelkész urat jelentette ki megválasztott lelkésznek.

— **Lelkészavatás.** F. hó 8-án volt Devicsén (Hont megye) az új lelkésznek Holéczy Zsigmond úrnak beavatása. Mely összekötve az anyaegyház alapítási s

templomszentelési emlékünneppel — zsúfolt templomban a környékbeliek nagy részvételével impozansan folyt le. — Fungensek voltak: Nt. Rell Sámuel, Holéczy Miksa és János lelkészek; magok is lelkesedve, beszédjeikkel lelkesítették, magok is meghatva, liturgiájokkal meghatották a szép közönséget. — Istentisztelet után, szokás szerint, magnum áldomás következett.

— **A csurgói állami tanítóképezde igazgató tanácsa** ismét teljes. S a mitől tartottunk, beteljesült. A kormány az elhunyt 2 református, a lemondott 1 evangélikus tanácsos helyét két katolikussal s egy reformátussal töltötte be. Így most már a tanács 4 katolikus (közötte 3 lelkész) és egy protestáns vallású egyénből áll, mi nagy és méltó elkeseredést szül Somogy megye protestáns köreiben.

— **Róm. kath. modor.** Egy mosonymegyei plébánosnál e napokban egy előkelő, művelt hölgy két tanuvall megjelent, hogy bejelentse neki a r. kath. egyházból való kitérését és az ev. vallásra való áttérését. Ezen annyira felháborodott a tisztelt plébános úr, hogy egy levelet irt az áttérni kívánó hölgy özvegy anyjának, melyet olvasóközönségünk épülésére egész terjedelmében ide igtatunk: „Tekintetes asszony! Az itteni ispán és kertes úrnak megmagyaráztam, hogy leányának a plébánia hivatalnál semmi keresni valója nincs, miután a törvényes kort eddig nem érte el... Daczára ennek úgy értesültem, hogy a kerteszt még egyszer akarnak tanuak cipelni: — No erre csak az a rövid válaszom: Tessék megpróbálni! — T. V. s. k. Mődfelett röstellem, hogy a buta és — amint ma tapasztaltam — szemtelen leány miatt még papíroost és tintát kell pazarolni. — T. V. s. k.“

— **A soproni ev. theol. hallgatóinak „Győry Vilmos“** köre a theol. „Önszegélyző alap“ javára f. é. november hó 25-én felolvasó estével kapcsolatos tánczvigalmat rendez. A felolvasások tárgysorozata következő: 1. Megnyitó. (Az „önszegélyző-alap“ ismertetése). Mondja Poszvék Sándor, lyceumi igazgató úr. 2. A színházlátogatásról. Irta és felolvassa: Udvardy Sándor, theologus. 3. Tragédia 5 felvonásban, vig monolog. Irta és szavalja Aschendorf József, theologus. 4. A felbontott levél. Humoreszk. Irta és felolvassa: Hetvényi Lajos, theologus. 5. „Szomszédunkban bokorrózsa nyílik“. Népdal. Varga J.-tól. Énekli a theol. hallgatók négyes kara. Király Béla tanár úr vezetése mellett.

— **Mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink a „Téli ujság“-ra vonatkozó előfizetési felhívást, mit úgy lelkésztársainknak mint a tanító uraknak szives figyelmébe és pártfogásába a legmelegebben ajánlunk; terjesszék el e lapocskát minél nagyobb mennyiségben népünk között, tartalma és iránya egyaránt alkalmassá teszik arra, hogy minden evangélikus házban olvassák. A lelkipáasztorkodás sikerét mindenestre hathatósan elő fogja mozdítani.**

PÁLYÁZAT.

A podluzsányi (Trencsénm.) ág. hitv. ev. egyház kántor-tanítót keres. Jövedelme biztosan 500 frtra tehető. Pályázni öhajtók alulírotthoz forduljanak. Zay-Ugrócz, 1891. október havában.

Michnay Albert,
egyh. felügyelő.